

2015-08-13

TJÄNSTESKRIVELSE
SOCN 2015/15

Socialnämnden

Delårsbokslut, tertial 2 2015

Förslag till beslut

Socialnämnden fastställer nämndens delårsbokslut för andra tertialet.

Ärendet

Verksamhetsresultat

Individ och familjeomsorg (IFO) barn och vuxna och familjerätt ■ BRA

Ett förändringsarbete har genomförts under året kring sociala hyreskontrakt. Utifrån att tre nämnders målgrupper har behov av boende med sociala hyreskontrakt har ett förslag kring samverkan utarbetats för att kunna hålla ihop och samordna bostadsfrågan. Genom att utveckla arbetsätten är också förhoppningen att vi på sikt ska få en bättre kontroll över kostnaderna för bostäder. En insats i form av ”vardagsstöd” har också tagits fram och startat i liten skala.

För att öka samverkan och säkerställa att barn/unga får den vård de har rätt till kommer en särskild satsning ske från oktober i år med två personer på deltid som arbetar med SIP (Särskild individuell plan för de barn/unga som har behov av hjälp från både kommun och landsting). Detta finansieras med s.k. PRIO-medel, en statlig satsning på barn som riskerar psykisk ohälsa. IFO barn och unga håller trots det höga inflödet en hög rättssäkerhet vid granskningar. En förklaring är att Nacka har en både hög kompetens hos medarbetarna och stabilare personalsituation än många andra kommuner i länet/landet. Svårigheter ses dock att rekrytera socialsekreterare till utredartjänster inom barn och unga.

Familjerätt- Nacka har valts ut och deltar i ett nationellt projekt kring e-delegation kring faderskap. Regeringen har nyligen tillfört ytterligare pengar till projektet. Sedan årsskiftet har Nacka kommun, blivit utvalda och ingått avtal med Allmänna barnhuset för att medverka i ett nationellt samverkansprojekt, försöksverksamheten ”Samverkansteam” (separationsteam) som sträcker sig till 2017.

Nyckeltal och mått

Enligt Södertörnsnycklarna för 2014, som redovisas i oktober 2015, har antalet aktualiseringar i södertörnskommunerna sammantaget ökat med 45 % sedan året 2010. Ökningen kan bero på faktorer såsom konjunkturen, befolkningsökning, socioekonomi bättre samverkan med anmälade myndigheter samt att de sociala frågorna har

uppmärksammats i massmedia. Enligt södertörnsnycklarna för 2014 så resulterade aktualiseringarna i Nacka i en inledd utredning i 39 % av fallen. Den största anmälaren avseende barn och unga är polisen följt av skolan och förskolan. Anmälningarna handlar mest om våld mot barn och familjevåld samt missbruk hos de vuxna. Ungdomar 13-18 år som aktualiseras har ofta en psykisk ohälsa. Flera ansökningar enligt lagen om vård av unga (LVU) pågår främst gällande ungdomar. De öppna insatser som ökat mest är familjebehandling, strukturerad öppenvård och kontaktfamilj. De öppna insatser som ökat mest under året är familjebehandling, strukturerad öppenvård och kontaktfamilj. Vi märker att skolan hänvisat flera föräldrar att söka dagverksamhet då skolan inte fungerar. Under januari till augusti 2014 var fem barn aktuella för dagverksamhet, 12 barn har varit aktuella under samma period i år. Kostnaden för denna insats är hög. För barn inom dygnsvården (familjevård och HVB) är antalet placerade barn 68 stycken under perioden vilket är i nivå med 2014. Därutöver finns ett antal barn i jourhem under utredning och ett antal barn i insatser med stödboende. Dock ökar placeringskostnaden för HVB-vården eftersom den unges vårdbehov ofta är mycket stora. Ibland får speciallösningar tas fram då den unges vårdbehov är så komplex och omfattande.

Enligt den nyckeltalsanalys som PWC genomförde under hösten 2014 konstaterades dock att Nacka jämfört med andra kommuner har få placeringar men att placeringskostnaden däremot var högre.

Barn och unga	Jan- aug 2015	Jan-aug 2014
Aktualiseringar (anmälningar och ansökningar)	1415	1375
Varav andel förhandsbedömda inom 14 dagar cirka	90 %	u.s.
Pågående utredningar inom IFO barn och unga 0-18 år.	792	640
Antal unika barn med pågående öppenvårdsinsats 31 augusti	275	204
Antal pågående placeringar (HVB och Familjehem)	68	67

* Det finns också ett antal barn som är placerade medan utredning pågår

Antalet unga i 18-20 årsåldern med ett cannabismissbruk ökar. Vi försöker alltid motivera till frivilliga insatser framför att ta till tvångsåtgärder.

Under perioden januari-augusti har 13 vuxna med eller utan barn har fått bistånd till skyddat boende, under motsvarande period var antalet 21 vuxna med eller utan barn som fick den insatsen. I dag är det också många, utan missbruk men med stora svårigheter att få ihop vardagen, som ansöker om boendestöd och kontaktperson.

Unga vuxna och vuxna*	Jan- aug 2015	Jan-aug 2014
Aktualiseringar (anmälningar, ansökan och yttrande)	783	630
varav våld i nära relation	u.s.	57
Pågående utredningar varav enligt lag om vård av missbrukare (LVM)	4	11

* Ett nytt verksamhetssystem, Combine, har tagits i drift från den 1 december 2014 samt 1 mars 2015. Statistik och rapporter är under ett uppbyggnadsskede och därför är det inte möjligt att få fram fullständigt tillförlitlig statistik

Antalet ärenden inom familjerätten jan-augusti 2015 ligger i nivå jämfört med samma period 2014.

Måluppföljning inom Individ och familjeomsorg inklusive familjerätt

Granskningar har visat att IFO barn och unga trots det höga inflödet av ärenden, håller en hög rättssäkerhet. En förklaring till att det är möjligt är att Nacka har en hög kompetens hos medarbetarna och dessutom en stabil personalsituation jämfört med många andra kommuner i länet/landet.

Det pågår många olika aktiviteter inom Barn och Unga och Vuxen för att uppfylla enhetens operativa mål. Under perioden har särskilt följande arbete ägt rum:

- Utvecklat utredningsarbetet med de familjer som återaktualiseras. Läge gult.
- Förenklat utredningar – ”kortutredningar”. Läge gult.
- Utvecklat riskbedömningarna i alla vårdnads-, boende- och umgängesutredningar. Läge grönt.
- I alla ungdomsärenden ska familjen få en kontakt senast tre dagar efter att ärendet aktualiserats hos socialtjänsten. Läge grönt.
- Utveckla och utöka fler antal evidensbaserade insatser. Läge gult.

Vi kommer genom våra aktiviteter fortsätta mäta, följa upp befintligt arbete samt införa nya evidensbaserade metoder och arbetssätt.

Målet är att minst 80 % ska få en besökstid för samarbetsamtal inom Familjerätten inom två veckor, men det har endast uppnåtts i 37 % av fallen. Orsaken bedöms främst bero på införandet av nytt verksamhetssystem. Ett arbete pågår med att åtgärda brister i systemet som gör att det tar lång tid att arbeta i det. Jämfört med andra kommuner ligger dock Nacka inte sämre till trots längre väntetider.

Funktionsnedsättning inklusive socialpsykiatri BRA

Målgruppen för LSS ökar och har förändrats de senaste åren genom att personer med neuropsykiatrisk diagnos svarar för en växande del. Psykiatrin diagnosticerar allt fler inom Autismspektra området (AST), personer som tidigare skulle ha fått beslut om insats enligt SoL får genom en sådan diagnos rätt att ansöka om LSS insatser. Social problematik och komplexa svårigheter med bostadslöshet, psykisk sjukdom och missbruk är vanligt inom målgruppen och kräver flera insatser parallellt och mer samverkan internt och med andra myndigheter och anordnare. LSS tillgodoser inte hela stödbehovet och insatser enligt SoL främst boendestöd ges i allt större utsträckning. Det finns anordnare som erbjuder personer inom målgruppen bostad med andrahandskontrakt i kombination med boendestöd vilket löser bostadsbristen. Flera av dessa skulle ha rätt till bostad med särskild service LSS 9:9 om det fanns att erbjuda. Behovet av insatsen bostad med särskild service LSS är svårbedömt vid bostadslöshet och denna lösning har vuxit fram som ett alternativ. Rätten till bostad med särskild service enligt LSS 9:9 kan ge kommunen vitesföreläggande vid avslag eller om insatsen inte kan verkställas i tid.

Bristen på vanliga bostäder och bostad med särskild service enligt LSS är ett stort och växande problem. Bedömningen är att det behövs en utökning med ca en service eller gruppboestad/år för att täcka behovet av bostad med särskild service LSS.

Flera LSS ansökningar gällande barn och unga görs utifrån hemförhållanden där det finns sociala problem och brister i föräldraförmågan som svårigheter att ordna den struktur och det bemötande som barnets funktionsnedsättning kräver. Arbetet med samordnade individuella planer (SIP), barns delaktighet och barnperspektivet är områden som utvecklas. De komplexa ärendena ökar kraftigt och ställer krav fler handläggaresurser eftersom de innebär högre krav på utredningarna i bedömning, beslut och uppföljning samt kontakter med många samarbetspartners.

Nya verksamheter

Ansvar för att ge hälso- och sjukvård till personer med insats enligt LSS som får insats till gruppboestad och daglig verksamhet övertas av kommunen från 1 oktober 2015. Fr.o.m. 2016 sker en skatteväxling mellan landsting och kommun för att täcka kostnaderna. Ledsagning och avlösning för LSS samt barn och unga SoL är fr.o.m. 1 juni ett eget kundvalsområde. Syftet med förändringen är att underlätta valet av utförare, ändrade kompetenskrav samt att få enklare ersättningsregler. Serviceboendet i Ektorps som beräknades vara klart i slutet av 2015, med 12 nya bostäder enligt LSS kommer troligen inte att bli av, beroende på att hyrorna beräknas bli mycket dyrare än tidigare beräknat. Serviceboendet på Bergåsen har utökats med en lägenhet. Antalet lägenheter i annan särskilt anpassad bostad har ökat och under 2015 tillkommer ytterligare tre avsedda för personer med personlig assistans.

Enheten har en överenskommelse med mottagningsgruppen BoU som syftar till att stärka stödet för barn till föräldrar med psykisk funktionsnedsättning inom socialpsykiatri. Målet är att öka samverkan med psykiatri genom samordnade individuella planer (SIP). En läns-gemensam utbildning i SIP via KSL är genomförd under början av 2015. Socialpsykiatri har identifierat 20 brukare som har behov av SIP. Detta kommer att tas fram tillsammans med psykiatri under året. Fokus ligger på att kunna ge ett bättre stöd och information till anhöriga och att få till stånd en ökad samverkan med landstinget gällande målgruppens somatiska problematik. Flertalet brukare bor i egna bostäder och insatser ges främst i öppna former som boendestöd och sysselsättning. De särskilda boendena på Bergåsavägen och Skogalunds-klippan har inte fullvärdiga lägenheter och ingår därför i socialtjänstens boendeplanering för att ersättas. Enligt vår bedömning skulle det finnas behov av en gruppboestad som uppfyller kraven på bostad med särskild service enligt LSS. Icke biståndsbedömda förebyggande insatser ges vid träfflokalerna.

Nyckeltal och mått

Personer med funktionsnedsättning inkl. socialpsykiatri	Jan- aug 2015	Jan-aug 2014
Initieringar		
LSS	444	
SoL/LSS	146	
SoL yngre	133	
Personer m psyk. funktionsnedsättning, socialpsykiatri (SPT)	126	
Insatser		
Antal personer med bostad m särsk. service LSS	146	
Personer inom LSS med boendestöd	101	79
Personer med daglig verksamhet LSS	243	
Personer inom SPT boendestöd	106	
Personer inom SPT Syssetsättning	55	
Personer inom SPT Särskilt boende	29	
Personer inom SPT Träningslägenhet	23	

679 brukare har 1 159 insatser enligt LSS och om man också räknare in deras SoL insatser så ges 1 334 insatser. Antalet brukare har ökat med 50 och cirka 100 insatser sedan årsskiftet. Få LSS ärenden avslutas på grund av att målgruppen har behov av långvarigt stöd. Öppna jämförelser visar att kommunens insatser enligt SoL har ökat för den yngre gruppen 0-64 år samtidigt som styckkostnaden i ordinärt boende är relativt hög. Främst beror detta på avsaknaden av LSS boenden och allmän bostadsbrist, de som ansöker vill ha stöd i det egna boendet och LSS insatserna passar inte alltid den nya målgruppen. Antalet brukare inom socialpsykiatrin och kostnaderna för denna målgrupphar varit stabilt under flera år. Under de två första kvartalen har 185 brukare beviljats 260 insatser.

Måluppföljning inom funktionshinderområdet

Antalet personer ökar samtidigt som andelen personer med flera samtidiga insatser också ökar. Det gör att ärendemängden per handläggare inom funktionshinderområdet exklusive socialpsykiatrin, är hög. Handläggarna har svårt att hinna med att följa upp insatserna och samtidigt ökar risken för brister i handläggning och uppföljning. Den stora ärendemängden riskerar måluppfyllelsen för rättssäker handläggning och för volym- och kostnadskontroll. En granskning av dokumentationen i LSS och SoL- ärenden har genomförts som visar på behovet av att stärka myndighetsarbetet så att det finns tid för att ta fram välgrundade beslutsunderlag och regelbunden uppföljning. I och med införandet av verksamhetssystemet Combine så krävs att arbetssättet förändras och att man följer en fastställd process som t.ex. kräver regelbundna uppföljningar och omprövningar. Det gör att handlägningsprocessen tar längre tid för varje ärende än vad den gjorde tidigare.

Verksamheten gör bedömningen att det krävs en utökning av antalet handläggare för att möta upp den större ärendemängden och säkra kvaliteten i myndighetsutövningen. Det kan också på sikt bidra till att kostnaderna hålls nere eller minskar.

Insatta resurser ▲ HAR BRISTER

Utfall och prognos augusti

Prognosen innebär, om den slår in, ett överskridande på cirka 16 mnkr jämfört med budgeten. Sociala kvalitetsenheten inklusive IT-förvaltning går back med sammanlagt 9,8 mnkr varav kostnaderna för IT-förvaltning står för 8,4 mnkr. Hälften av underskottet 4,9 mnkr har fördelats till Äldrenämnden

Verksamhet (Mnkr)	Årsbudget 2015	Års- prognos 2015	Avvikelse jmf med budget
IFO barn och Unga	-92,2	-95,7	-3,5
Ifo Vuxen	-42,8	-47,5	-4,7
LSS/SoL yngre än 65 år	-360,4	-363,1	-2,7
Socialpsykiatri	-40,8	-37,5	3,3
<i>Delsumma Verksamheter</i>	<i>-536,2</i>	<i>-543,8</i>	<i>-7,6</i>
Nämnd och myndighet och huvudmannaskap	-120,1	-128,5	-8,4
Totalt Socialnämnden	-656,3	-672,3	-16,0

Individ och familjeomsorg barn, unga vuxna och vuxna -8,2 mnkr

Individ och familjeomsorgens ekonomiska resultat visar på ett underskott på ca 8,2 mnkr jämfört med budgeten. Det beror på att antalet utredningar inom barn och unga ökar och därmed också ökning av antalet insatser. Kostnaderna påverkas av att många av barnen behöver mer än en insats. En förklaring till att många familjer återaktualiseras är att de ofta har komplexa svårigheter. Det är svårlösta föräldrakonflikter, bostadslöshet, våld i familjen (inklusive misstanke om barnmisshandel), missbruk, psykisk ohälsa med mera. Det är en problematik Nacka delar med övriga kommuner i Stockholmsområdet. I samverkan med Välfärd samhällsservice pågår ett utvecklingsarbete kring familjer med komplexa livssituationer liksom ett utvecklingsarbete som handlar om att utveckla såväl de förebyggande insatserna som de biståndsbedömda insatserna. För att kunna hantera det höga inflödet, särskilt inom Utredningsgruppen barn 0-12 år, har flera barnavårdsutredningar fått handläggas både av andra arbetsgrupper men också av externa utredare och timanställda.

Inom vuxen ökar kostnaderna för bostäder. Vi håller också på att gå igenom redovisningen för att se om alla kostnader har redovisats på rätt nämnd med anledning av att ekonomiskt bistånd och flyktingåtgärder överfördes till AFN.

Översynen av Utredning Vuxens målgrupper som ska genomföras samt utformningen av en beroendemottagning (påbörjades 2014), utifrån de behov som faktiskt föreligger, förväntas bland annat leda till en ännu högre kvalitet på insatser och större möjlighet att hålla nere kostnaderna.

En rad olika åtgärder för en ekonomi i balans (på kort och lång sikt) har tagits fram av ledningsgruppen för IFO (Individ och familjeomsorgen barn och unga och vuxen). Bl.a. har och kommer följande åtgärder påbörjas under hösten 2015:

- Målgruppsinventering för vuxna
- Se över insatsen stödboende och dess omfattning för vuxna över 18 år.
- Avsluta vissa boendelösningar.
- Översyn av insatsen familjebehandling inom barn och unga.
- Behov av ökat samarbete med skolan och BUP (barn- och ungdomspsykiatri) utifrån ett ökat antal skolplaceringar samt ansökningar om skolplaceringar.
- Fortsätta utveckla uppföljningen av insatser för barn och unga vilket förhoppningsvis ska leda till att insatserna avslutas "i tid" och därigenom inte kostar mer än nödvändigt.
- Utveckla hemmaplanslösningar ytterligare för både barn och vuxna.
- Öka samverkan internt och externt.
- Se över riktlinjerna för missbruk och barn och unga.

Funktionsnedsättning barn och vuxna under 65 år samt socialpsykiatri +0,6 mkr

Kostnadsökningen inom funktionshinder barn och vuxna beror på fler brukare och insatser samt att utförarna får ersättning enligt en högre ersättningsnivå än tidigare. Det beror på brukarnas sjukdom och stigande ålder. Minst två nya barnplaceringar är att vänta inom kort, dessa är dyra påverkar kostnaderna för LSS med ett par mkr. Renodling av ärenden enligt lag och särskild service (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) fördelat på funktionshindergruppen respektive socialpsykiatri bidrar till bättre brukarfokus och effektivare resursutnyttjande. Flera som tidigare skulle tillhört socialpsykiatri får också diagnoser inom neuropsykiatri och faller därför under LSS. Det leder till högre kostnader för SoL insatser inom LSS -gruppen och lägre kostnader inom socialpsykiatri.

Beslut om LSS- insatser ger en positiv effekt i kostnadsutjämningsystemet för LSS.

Pricewater Coopers (PWC) analys bekräftar att kostnaderna för insatser med beslut enligt socialtjänstlagen (SoL) i ordinärt boende har ökat liksom att vi har en högre kostnad för daglig verksamhet och boende än jämförda kommuner. Följande åtgärder har vidtagits för att kunna säkra kvaliteten i biståndsbedömningen

- Sociala kvalitetsenheten har genomfört en aktgranskning av 140 ärenden för att kartlägga kvalitet i utredning och biståndsbedömning
- Personalen har fått utbildning i utredningsmetodik och rättspraxis
- Enheten har organiserat om för att kunna ha bättre fokus på LSS-besluten
- En uppföljning av ärenden har genomförts som visar att ovanstående insatser har gett resultat i utredningsarbetet. Högre kvalitet i utredning, minskade insatser leder på sikt till minskade kostnader

En genomlysning av nivåbedömningarna planeras.

Översynen av riktlinjer och ersättningen för boendestöd är beslutat av Socialnämnden. Syftet är att kunna tydliggöra insatsen och att kunna ge en mer differentierad ersättning. En enhetlig och förenklad check för hemtjänst infördes fr.o.m. årsskiftet. Ersättningen per hemtjänststimme höjdes samtidigt för att anordnarna skulle kunna hålla en högre kompetens. För att säkra att vi ger rätt stöd och har korrekta beslut görs en översyn av alla hemtjänstärenden.

Investeringar

Verksamhetsystemet Combine

I april redovisade vi att en genomlysning av projektet hade startat. Den har resulterat i ett nytt projektdirektiv och en delvis ny organisation. Arbete med att ta fram en ny projektplan pågår och beslut kommer i början av oktober. Parallellt med detta har beslut tagits om att hämta hem projektledning och support till kommunen vilket leder till lägre kostnader. Även den ekonomiska redovisningen för 2015 har gått igenom med anledning av att delar av projektet i olika steg har gått i drift och övergått i IT-förvaltning. Det har lett till att en hel del av kostnaderna nu redovisas mot resultaträkningen.

Redovisningen gäller för investeringsprojektet som helhet och kostnaderna delas lika mellan socialnämnden och äldrenämnden. Upparbetad kostnad t.o.m. augusti månad är cirka 38,1 mnkr med prognos för 2015 på cirka 39,1 mnkr.

Anders Fredriksson
Social- och äldredirektör

Birgitta Wallin
Controller